

**КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТА ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

Становлення і розвиток кафедри, зміни напрямку її фахової спеціалізації безпосередньо пов'язані з процесами, що перманентно відбуваються в країні в галузі розвитку продуктивних сил, відтворення трудових ресурсів, удосконалення суспільної організації праці. Але найважливішим чинником, що зумовлював трансформацію спеціальності, а відтак викликав зміни напрямку спеціалізації кафедри, уточнення її назви, кількісні та якісні зміни в її складі, були зрушення у соціальній політиці держави, в характері й організації соціально-трудова відносин.

У нашій країні створено розгалужену систему належного управління соціально-трудова відносинами. Функціонує Міністерство праці та соціальної політики, послуговуючись мережею територіальних управлінь праці та соціального захисту населення, а також центрів зайнятості – на обласному, міському й районному рівнях. Науково-методичне забезпечення цих установ здійснюють науково-дослідні інститути у Києві, Харкові, Луганську і Краматорську.

За кращими світовими зразками в Україні створюється система соціального партнерства. Вищі навчальні заклади готують для національної економіки бакалаврів, спеціалістів і магістрів за фахом «Управління персоналом і економіка праці». Поповнюється і вдосконалюється трудове законодавство.

Шлях до сучасного стану управління соціально-трудова відносинами й підготовки спеціалістів у цій царині знань був довгим і тернистим. Уперше підготовку фахівців із вищою освітою за фахом «Економіка праці» в нашій країні розпочато 1961 року на планово-економічному факультеті Київського інституту народного господарства. Перший випуск фахівців із економіки праці відбувся 1965 року.

Для поліпшення організації підготовки фахівців із нової спеціальності в тому ж році утворено новий факультет – економіки праці та матеріально-технічного постачання. З 1 вересня на новоствореному факультеті почала функціонувати і нова випускна кафедра – економіки праці та матеріально-технічного постачання. Кафедру було сформовано за рахунок частини викладачів кафедри економіки промисловості й кафедри технології. Таким чином, історія сучасної кафедри управління персоналом розпочинається з 1 вересня 1965 року.

Кафедра економіки праці та матеріально-технічного постачання функціонувала протягом одного навчального року. На її базі у липні 1966-го було створено дві кафедри: економіки матеріально-технічного постачання та наукової організації управління і праці. Як самостійні вони почали функціонувати з 1 вересня 1966 року.

Забезпечення формування та випуску фахівців із економіки праці було закріплене за кафедрою наукової організації управління і праці, хоча згідно з традицією вітчизняної вищої школи назва випускної кафедри має бути ідентичною або максимально наближеною до назви спеціальності. У даному разі кон'юнктурні міркування взяли гору над традицією, внаслідок чого назва кафедри стала неадекватною назві спеціальності. Цю недоречність виправлено у вересні 1975 року, коли на базі кафедри наукової організації управління і праці було створено дві кафедри: теорії та практики управління народним господарством – як загальноінститутську й економіки праці – як випускну для відповідної спеціальності.

Відтоді відбулися радикальні зміни і в керівництві кафедри, і в її науково-педагогічній діяльності. Від 1965 року і дотепер завідувачами кафедри працювали: доценти О. М. Бобров, В. М. Данюк, В. П. Махнарилов, А. Ф. Пастухов, В. М. Петюх, С. І. Трилевич, В. І. Чернов. Нині кафедру очолює випускник університету, відмінник освіти України, доктор економічних наук, професор А. М. Колот – проректор університету.

У зв'язку зі зміною назви спеціальності та змісту навчання фахівців упродовж 40 років кафедра неодноразово змінювала назву. Сучасну назву кафедра управління персоналом отримала 2003 року. До 1992 року вона працювала за навчальними планами і програмами дисциплін, які затверджувало централізовано Навчально-методичне об'єднання, котре функціонувало на базі Московського інституту народного господарства ім. Г. В. Плеханова. Та після проголошення незалежності України кафедра стала навчально-методичним центром у нашій країні з підготовки фахівців для сфери соціально-трудова відносин як на макро-, так і на мікрорівні. У 1994 році на базі кафедри було створено секцію управління трудовими ресурсами у складі Науково-методичної комісії з напрямку «Економіка і підприємництво» Міносвіти. Головою секції призначено завідувача кафедри професора В. М. Данюка. У зв'язку зі зміною назви спеціальності у 2003 році секція отримала назву «Управління персоналом і економіки праці».

Працівники кафедри беруть активну участь у створенні стандартів вищої освіти в нашій країні, ліцензуванні й акредитуванні спеціальностей у інших вищих навчальних закладах. Для поліпшення зв'язків кафедри з наукою та державним управлінням у галузі соціально-трудова відносин відкрито три філії кафедри: на базі Міністерства праці та соціальної політики України; в Науково-дослідному інституті праці та зайнятості населення; на Новокраматорському машинобудівному заводі. У філіях студенти проходять переддипломну практику, на їхніх матеріалах виконують магістерські дипломні роботи, а викладачі проходять стажування та підвищення кваліфікації.

Кафедра управління персоналом доклала чимало зусиль до зміни назви та наповнення сучасним змістом спеціальності. Адже у Москві вирішували всі питання: визначали напрями і спеціальності підготовки фахівців, формували навчальні плани, затверджували типові програми навчальних дисциплін. Підручники для вищої школи друкували у спеціалізованих видавництвах, переважно московських, частково ленінградських авторів.

У 1987 році назву спеціальності «Економіка праці» змінили на «Економіка і соціологія праці», а підприємствам було рекомендовано створювати соціологічні служби. В університеті прийом абітурієнтів на цю спеціальність тривав із 1988 до 1991 року. З 1992 року впроваджено ступеневу підготовку фахівців із вищою освітою за оновленим переліком напрямів і спеціальностей.

З ініціативи кафедри до переліку спеціальностей вищої освіти України замість «Економіки і соціології праці» було додано спеціальність «Управління трудовими ресурсами». Тоді це був цілком виправданий крок. Адже починався перехід до ринкової економіки, тому об'єктивно виникла потреба у підготовці фахівців для реформованих і створюваних інститутів інфраструктури ринку праці, зокрема – Міністерства праці, Міністерства економіки, Державної служби зайнятості та їхніх регіональних підрозділів. Фахівці спеціальності «Економіка та соціологія праці», яких готували навчальні заклади України до 1992 року, були орієнтовані переважно на промислові підприємства, що працювали в умовах планової економічної системи. До ефективної діяльності у ринкових умовах такі фахівці не були підготовлені. До того ж, економічна криза, що розпочиналася, сприятиме істотному зменшенню потреби в економістах такого профілю.

Набутий досвід підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів спеціальності «Управління трудовими ресурсами» показав, що такі фахівці мали попит на ринку праці нашої країни. За понад десятирічний період мережа вищих навчальних закладів України, які готували економістів за спеціальністю «Управління трудовими ресурсами», розширилася більш як у п'ятеро. Випускники з дипломами спеціаліста і магістра почали успішно працювати у Міністерстві праці та соціальної політики України, його регіональних підрозділах, НДІ праці й зайнятості населення, центрах зайнятості, вищих навчальних закладах, інспекціях Державної податкової адміністрації, комерційних банках, на підприємствах і в організаціях різних галузей економіки. Останнє свідчить про високу гуманітарну, природничо-наукову, загальноекономічну та професійну підготовку фахівців

із управління трудовими ресурсами, що дає випускникам змогу працювати як за фахом, так і на посадах, котрі потребують освіти за суміжними економічними спеціальностями.

Із плином часу виникають нові завдання, потребуючи фахівців нової формації. Суттєві інституціональні та структурні зрушення у вітчизняній економіці так само потребують нових підходів у галузі вищої освіти для сфери соціально-трудова відносин. Адже світовий досвід показує, що економічна категорія «трудова ресурси» на сучасному етапі втратила своє колишнє значення як у плануванні, так і в статистиці. Натомість широко використовують такі поняття, як «економічно активне населення», «людські ресурси», «персонал», «продуктивна зайнятість», «людський капітал», «підприємницький талант».

Ринок праці, що динамічно розвивається, потребує дедалі більше фахівців для сфери соціально-трудова відносин на макро- і мікрорівні, які володіють системою сучасних знань у галузі управління персоналом, економіки праці, соціології, психології, трудового права, професійної орієнтації. У ринкових умовах господарювання істотно змінюється роль працівника, який із пасивного виконавця перетворюється на активного учасника виробництва, може і бажає брати участь в управлінні, у прийнятті рішень не лише тактичного, а й стратегічного, перспективного значення.

Людський чинник стає головним фактором виробництва, а витрати на персонал, на його розвиток вважають першочерговими інвестиціями підприємців. Різко зростають вимоги до управління персоналом. Стратегія менеджменту персоналу стала ключовою в стратегічному управлінні підприємством. Якщо раніше розрізнені функціональні служби (кадрів, організації праці та заробітної плати, підготовки кадрів, охорони праці, соціального розвитку тощо) були підпорядковані кільком заступникам керівника підприємства, то тепер на передових підприємствах створюють єдину міцну службу персоналу, котра підпорядковується, як правило, першому заступникові генерального директора (директорові з персоналу), який персонально відповідає за відтворення і використання персоналу. Зростають вимоги до організаційно-економічного забезпечення управління персоналом і обґрунтованого планування чисельності працівників, оптимізації професійно-кваліфікаційної структури персоналу, нормування праці, розроблення прогресивних систем стимулювання праці, обґрунтування витрат на розвиток персоналу тощо.

Таким чином, динамічний розвиток ринку праці, поширення серед роботодавців і керівників підприємств ідей сучасного менеджменту сприяли розумінню того, що настав час зробити ще одну корекцію назви спеціальності та змісту навчання фахівців. Саме з цих причини у 2003 році спеціальність отримала нову назву: «Управління персоналом і економіка праці».

Завдяки новому фаху випускники бакалаврського рівня здобувають глибоку фундаментальну підготовку та міцні професійні знання й навички, а вищі навчальні заклади на магістерському рівні – залежно від регіональних ринкових потреб – мають змогу спеціалізувати випускників за такими магістерськими програмами: управління персоналом, економіка праці, управління зайнятістю. Магістр, який отримав підготовку за фахом «Управління персоналом і економіка праці», може успішно працювати у відділах: управління персоналом, організації праці й заробітної плати, кадрів, підготовки кадрів, нормування праці, планово-економічних, планово-виробничих, диспетчерських, соціального розвитку, наукової організації управління і праці, науково-дослідних, а також у центрах зайнятості, кадрових агентствах, у центрах професійної орієнтації, професійного навчання та перепідготовки незайнятого населення, в управліннях праці й зайнятості населення обласних державних адміністрацій, в науково-дослідних установах, вищих навчальних закладах, авторитетних консультативних фірмах, профспілкових організаціях.

Підготовлені завдяки працівникам кафедри фахівці для сфери соціально-трудова відносин завжди мали попит у роботодавців: і в період обов'язкового централізованого розподілу випускників, і тепер, коли функціонує ринок праці, а державне замовлення не підкріплене робочими місцями. Відмінність лише у тому, що за централізованого розподілу

випускники, як правило, отримували посади, котрі відповідали набутій спеціальності, а тепер самі шукають вакантні робочі місця, не завжди працевлаштовуються за фахом. Однак фундаментальна практична підготовка дає змогу швидко адаптуватися на інших посадах економічного профілю. Не випадково ж випускники кафедри успішно працюють не лише на підприємствах, а й на державній службі, в науці та освіті, у бізнесі. Про якість їхньої підготовки свідчать численні позитивні відгуки з місць роботи.

За період із 1965 до 2009 року підготовлено за денною, вечірньою і заочною формами навчання близько 8000 фахівців. У нас навчалися громадяни Російської Федерації, Казахстану, Туркменистану, Грузії, Молдови, Німеччини, Чехії, Болгарії, Монголії, В'єтнаму, Ємену, Анголи, Куби, Руанди, Ефіопії, Єгипту. Багато з них, незалежно від напрямку трудової кар'єри, змогли успішно реалізувати набуті в університеті знання, примножити їх у процесі роботи й самоосвіти, розвинути творчий потенціал і зайняти належні позиції у суспільному поділі праці.

Захистили докторські дисертації та плідно працюють за фахом відомі науковці С. І. Бандур, В. Ф. Андрієнко, Т. А. Заєць. Член-кореспондент НАНУ, доктор економічних наук, професор Є. Р. Бершеда – посол із особливих доручень МЗС. Кандидат економічних наук, заслужений економіст України В. В. Роговий працював міністром економіки України.

У Міністерстві праці та соціальної політики у різні роки працювало багато наших випускників, зокрема такі керівники, як: М. О. Солдатенко – колишній перший заступник міністра; В. В. Латік – начальник департаменту; кандидат економічних наук Т. П. Петрова – начальник управління; кандидат економічних наук О. В. Уяздовська та Т. М. Лойко – керівники відділів. У Науково-дослідному центрі з проблем зайнятості населення та ринку праці НАН України працюють кандидати економічних наук В. О. Покришук – завідувач відділу, Т. П. Старцун – старший науковий співробітник, І. М. Терюханова – науковий співробітник.

Вагомий внесок у розвиток економічної освіти в Україні здійснив колишній випускник кафедри заступник голови Науково-методичної комісії з напрямку «Економіка і підприємництво», проректор КНЕУ професор С. В. Степаненко, заслужений працівник освіти України. У Кіровоградському національному технічному університеті кафедру фінансів протягом тривалого часу очолював наш випускник В. А. Плаков, доктор економічних наук, професор.

Серед випускників багато таких, які захистили кандидатські дисертації та успішно працюють у різних вищих навчальних закладах. На кафедрі управління персоналом КНЕУ трудяться доценти А. М. Гриненко, Т. О. Кожан, В. В. Яценко, О. М. Леонтенко, О. М. Поплавська, старший викладач С. О. Цимбалжж. Кандидат економічних наук, доцент О. В. Аксьонова працює на кафедрі педагогіки та психології. Є серед них професіонали, котрі гідно реалізували себе у бізнесі та менеджменті. Так, В. Е. Адаменко очолює видавничу фірму «Праця». Завдяки його організаторським здібностям читачі мають такі періодичні видання, як «Україна: аспекти праці», «Праця і зарплата», «Демократична Україна».

Як відомо, провідним чинником здійснення навчального процесу у вищому навчальному закладі є викладач із його знаннями, досвідом, навичками та творчим потенціалом. Від дня створення на кафедрі багато уваги приділяли питанням відтворення викладацьких кадрів та підвищення їхньої кваліфікації. Якщо у перші роки свого існування на кафедрі не було жодного доктора економічних наук, професора, то в сучасних умовах із 39 викладачів – 7 докторів наук, професорів та 20 кандидатів наук, доцентів.

Кафедра як єдиний науковий і навчально-методичний центр, що відповідає за якість підготовки фахівців з управління персоналом та економіки праці, одним із головних своїх завдань вважає науково-методичне забезпечення навчального процесу. З 1995 року в університеті в цілому й на кафедрі управління персоналом зокрема було започатковано організований системний процес підготовки та видання з грифом Міністерства освіти й науки підручників і навчальних посібників та навчально-методичних посібників для самостійного вивчення відповідних дисциплін. Від 1995 до 2009 року колектив кафедри із дисциплін спеціальності видав такі підручники: «Нормування праці» (колектив авторів, за

ред. В. М. Данюка і В. М. Абрамова); «Мотивація персоналу» (А. М. Колот); «Фізіологія і психологія праці» (Я. В. Крушельницька). До навчальних посібників, що видала кафедра, належать: «Соціальне партнерство на ринку праці» (А. М. Колот, А. В. Казановський); «Мотивація і стимулювання праці в умовах переходу до ринку» (В. М. Абрамов, В. М. Данюк, А. М. Колот); «Управління трудовими ресурсами» (В. М. Данюк, А. М. Колот); «Ринок праці і зайнятість» (В. М. Петюх); «Соціальне партнерство на ринку праці» (Ю. Н. Маршавін, В. М. Данюк, А. М. Колот та інші); «Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу» (А. М. Колот); «Ринок праці» (В. М. Петюх); «Державна служба. Навчальні елементи магістерської програми підготовки державних службовців» (О. Ю. Сболєнський, В. М. Данюк та інші); «Управління персоналом» (В. М. Петюх); «Ринок праці: теоретичні основи і державна практика» (у двох частинах) (В. С. Васильченко, П. М. Василенко); «Економіка праці» (Г. Т. Завіновська) (два видання); «Фізіологія і психологія праці» (Я. В. Крушельницька); «Основи охорони праці» (Д. П. Богиня, О. А. Грішнова); «Основи охорони праці» (Л. П. Керб) (два видання); «Управлінські аспекти соціальної роботи» (М. Ф. Головатий, І. Л. Петрова та інші); «Управління розвитком персоналу» (В. А. Савченко); «Державна служба» (О. Ю. Оболенський); «Державне регулювання зайнятості» (В. С. Васильченко); «Менеджмент продуктивності» (А. О. Ласкавий); «Соціально-трудова відносина з урахуванням тендерного аспекту» (О. А. Грішнова); «Конфліктологія» (Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко); «Менеджмент персоналу» (колектив авторів, за ред. В. М. Данюка і В. М. Петюха); «Економіка праці» (А. В. Калина); «Ринок праці» (В. М. Петюх); «Нормування праці» (В. І. Чернов, Є. І. Оленич); «Економіка праці» (Г. Т. Завіновська); «Основи охорони праці» (Л. П. Керб); «Фізіологія і психологія праці» (Я. В. Крушельницька); «Соціальна політика» (А. М. Гриненко).

Для підвищення якості навчання кафедра управління персоналом використовує сучасні інформаційні технології як у навчальному процесі, так і під час поточного та підсумкового контролю знань.

За час діяльності кафедри завдяки зусиллям професорсько-викладацького складу сформовано декілька широковідомих в Україні викладацьких шкіл. Однією з перших постала викладацька школа з економіки, організації та нормування праці, яка безперервно розвивається. У рамках цієї школи найбільший внесок у розроблення та вдосконалення навчально-методичного забезпечення, підготовку підручників, навчальних посібників і монографій із таких дисциплін – економіка праці, економіка праці в організації, наукова організація праці, теорія організації праці, раціоналізація трудових процесів, організація діяльності державного службовця, організація праці менеджера, нормування праці, охорона праці, професійна орієнтація – зробили В. П. Махнарилов, Г. Т. Завіновська, В. М. Данюк, В. М. Петюх, В. І. Чернов, Л. П. Керб, А. О. Ласкавий, А. М. Гриненко, Т. О. Кожан, Є. І. Оленич.

Усі профільні кафедри вищих навчальних закладів України, де готують фахівців за спеціальністю «Управління персоналом і економіка праці», користуються підручниками й навчальними посібниками з фізіології та психології праці, які підготувала відомий фахівець у цій галузі Я. В. Крушельницька. На основі викладацької школи, що формувалася десятиліттями у КНЕУ, тепер утворюються регіональні школи з фізіології та психології праці, зокрема у Донецькому національному університеті й Тернопільському національному економічному університеті.

Викладацьку школу з управління персоналом на кафедрі започатковано ще у другій половині 1960-х років, коли особливу увагу приділяли навчально-методичному забезпеченню, підготовці посібників і підручників з теорії і практики управління підприємством. Вагомий внесок у цю справу зробили О. М. Бобров, В. П. Махнарилов, В. М. Данюк, В. П. Дубонос, М. О. Ліфінцев, Б. Г. Базилюк. Формування ринкової економіки зумовило необхідність переходу від управління виробництвом на принципах централізму до сучасного менеджменту, в якому провідна роль належить людському чинникові. Відтак кафедра запропонувала закласти в освітні стандарти вивчення

дисциплін: управління персоналом, менеджмент персоналу, мотивація персоналу, управління розвитком персоналу, менеджмент продуктивності, кадрова служба, кадрове діловодство. У формування сучасного навчально-методичного забезпечення, підготовку підручників і навчальних посібників із цих дисциплін значний внесок зробили А. М. Колот, В. М. Данюк, В. М. Петюх, В. А. Савченко, А. О. Ласкавий.

У зв'язку з тим, що так звана соціалістична система розподілу суспільного продукту виявилася несумісною з ринковою економікою, виникла нагальна потреба переосмислення теорії та практики соціально-трудових відносин у незалежній Україні. Кафедра сприйняла цю проблему як власну і, починаючи з 1992 року, активно досліджує питання соціально-трудових відносин та соціального партнерства. Так сформувалася потужна викладацька і наукова школа на чолі з А. М. Колотом. В активі цієї школи – дві монографії, докторська дисертація А. М. Колота – «Організаційно-економічний механізм регулювання заробітної плати і шляхи його вдосконалення», кандидатська дисертація О. М. Поплавської – «Договірне регулювання оплати праці в Україні», нові дисципліни в освітніх стандартах, навчально-методичне забезпечення, навчальні посібники й підручники.

Відома в Україні також викладацька школа з ринку праці й зайнятості населення, у становлення якої значний внесок зробили В. М. Петюх та В. С. Васильченко. Навчально-методичним забезпеченням, навчальними посібниками і підручниками з ринку праці та державного регулювання зайнятості користуються численні вищі навчальні заклади України.

Однією з основних складових діяльності кожного викладача є науково-дослідна робота. Вона впродовж більш як 40 років діяльності кафедри відповідала основному спрямуванню спеціальності, за якою готували фахівців для сфери соціально-трудових відносин.

Головними напрямками держбюджетної та госпдоговірної тематики були проблеми, пов'язані з організацією та нормуванням праці, мотивацією і стимулюванням персоналу, регулюванням ринку праці й зайнятості, розвитку персоналу організацій та соціально-трудових відносин, формуванням організаційних структур управління підприємствами тощо.

Найвагоміші наукові дослідження виконували на замовлення:

- Міністерства нафтогазового будівництва СРСР, Державного комітету з профтехосвіти України, Державного центру зайнятості України, Запорізької атомної електростанції, НВО «Маяк», Київського міського центру зайнятості, Київського авіаційного виробничого об'єднання (науковий керівник В. М. Петюх);

- ВАТ «Чорноморнафтогаз», Науково-дослідного центру праці та зайнятості (науковий керівник Г. Т. Завіновська);

- Центру наукової організації праці та управління Міністерства промисловості засобів зв'язку СРСР (науковий керівник В. М. Данюк);

- Міністерства економіки України, Львівського локомотиво-ремонтного заводу, АТ «Електрон», Держкомстату, Міністерства праці та соціальної політики України, Інституту стратегічних досліджень (науковий керівник А. М. Колот).

Результати наукових досліджень членів кафедри використано у процесі підготовки:

- Державної та регіональних програм зайнятості на 2004 рік (І. Ф. Гнибіденко);

- методичних рекомендацій щодо визначення ефективності діяльності державної служби зайнятості (В. М. Петюх);

- рекомендацій щодо прогнозування витрат Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття (О. М. Поплавська);

- пропозицій щодо підвищення ефективності соціального захисту працівників ЗАЕС та членів їхніх родин (А. М. Гриненко);

- рекомендацій і розрахунку ефективності від упровадження єдиної технології обслуговування незайнятих громадян та єдиної інформаційної системи в центрах зайнятості України (В. М. Петюх);

- концепції єдиної системи оплати праці та положень про оплату праці для ВАТ «Чорноморнафтогаз» (Г. Т. Завіновська).

Закономірний результат наукових досліджень викладачів й аспірантів кафедри – підготовка і захист дисертацій. Кандидатські дисертації різного часу захистили такі ветерани кафедри, як Г. Т. Завіновська, Я. В. Крушельницька, А. П. Керб, В. М. Данюк, А. М. Гриненко, А. О. Ласкавий, Т. О. Кожан, В. М. Петюх, В. В. Яценко, кандидатську і докторську дисертацію – А. М. Колот. Серед молодого поповнення кандидатів наук на кафедрі варто назвати О. М. Леонтенко, С. О. Цимбалюк, О. М. Поплавську, Л. В. Щетиніну, О. М. Кравчук, Т. В. Вонберг. Дбаючи про виховання гідної зміни, викладачі багато уваги приділяють питанням залучення до науково-дослідної роботи студентів. Головна мета їхньої участі у науковій роботі – поглиблення теоретико-методологічних знань, розвиток аналітичних здібностей, набуття практичного досвіду публічних виступів та дискусій.

Серед основних форм студентської наукової роботи на кафедрі слід назвати:

- спільне виконання силами викладачів і студентів госпдоговірних наукових тем. Подібні теми виконували на замовлення ВО ім. С. І. Корольова, Міністерства місцевої промисловості УРСР, Державного центру зайнятості України та інших;
- спільні публікації наукових статей авторства викладачів кафедри і студентів (студенти О. Й. Вей, О. В. Круземент-Приходько, О. Г. Чувардинський, Л. В. Щетиніна, І. Й. Жигало, О. М. Чернюк разом із професором В. М. Петюхом);
- наукові публікації студентів у науковому збірнику КНЕУ (щороку три кращі наукові доповіді студентів на університетській конференції рекомендує кафедра до друку);
- участь студентів у всеукраїнських та міжнародних міжвузівських олімпіадах, конкурсах і конференціях (Донецьк, Хмельницький, Братислава, Гомель).

Високий авторитет кафедри сприяв тому, що провідних викладачів неодноразово запрошували до участі в підготовці проектів законів, указів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України, державних програм та інших нормативних документів, концепцій, на підставі яких розроблялися державні акти.

Професори А. М. Колот і В. М. Данюк брали участь у підготовці проекту Закону України «Про оплату праці». А. М. Колот причетний і до підготовки таких проектів законів України: «Про колективні договори і угоди»; «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»; «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)»; «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». У 2001 – 2003 рр. він також брав участь у підготовці послань Президента до Верховної Ради та «Стратегії економічного і соціального розвитку України на 2004 – 2005 роки».

Професор В. С. Васильченко працював над проектами законів України «Про встановлення мінімальної заробітної плати в розмірі 185 крб.»; «Про зайнятість населення»; «Про альтернативну службу»; «Про мінімальний споживчий бюджет»; «Про індексацію»; «Про зміни до Кодексу законів про працю України».

Професор В. А. Савченко брав участь у підготовці таких проектів законів України: «Про державну програму зайнятості на 2001 – 2004 роки»; «Про професійний розвиток персоналу на виробництві». Він працював також над підготовкою проекту Указу Президента України «Про національну програму професійної реабілітації та зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями на 2001 – 2005 роки». Учасник підготовки «Концепції державної системи професійної орієнтації населення» і «Концепції професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації незайнятого населення».

Доцент В. В. Яценко доклав багато зусиль на етапі підготовки проектів законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»; «Про недержавне пенсійне забезпечення».

В. М. Данюк, А. М. Колот та В. М. Петюх підготували проекти галузевих стандартів вищої освіти: «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра спеціальності «Управління трудовими ресурсами»; «Освітньо-професійна програма

перепідготовки спеціаліста спеціальності «Управління персоналом і економіка праці»; «Освітньо-кваліфікаційні характеристики бакалавра, спеціаліста і магістра спеціальності «Управління персоналом і економіка праці».

Названі стандарти затверджено в установленому порядку, їх використовують вищі навчальні заклади у процесі вдосконалення економічної освіти, а також – як нормативну базу для ліцензування й акредитації спеціальності «Управління персоналом і економіка праці». В. М. Данюк як член робочої групи Головного управління державної служби брав участь у розробленні методичних рекомендацій «Ліцензування та акредитація професійного навчання державних службовців».

Кафедра управління персоналом постійно підтримує й розвиває зв'язки з різними організаціями. Як базова для секції управління персоналом і економіки праці з напрямку «Економіка і підприємництво», вона активно співпрацює з усіма аналогічними кафедрами вищих навчальних закладів України. Найтісніші контакти налагодженні з кафедрами Донецького та Східноукраїнського національних університетів, Одеського і Харківського державних економічних університетів, Тернопільського національного економічного університету, Хмельницького державного університету, Кіровоградського державного технічного університету, Українського державного університету водного господарства та природокористування.

Тривалі й міцні творчі зв'язки у кафедрі з Міністерством праці та соціальної політики України і Науково-дослідним інститутом праці й зайнятості населення, де кафедра має свої філії, з Київським національним університетом ім. Тараса Шевченка, Державним центром зайнятості, Державним комітетом статистики України, Радою з вивчення продуктивних сил НАНУ, Інститутом економіки НАНУ, ІПК Державної служби зайнятості.

Для кафедри дуже корисна співпраця з низкою промислових підприємств Києва, на яких студенти проходять виробничу практику, а викладачі – стажування. До таких підприємств належать, зокрема, заводи «Авіант», «Більшовик», «Аналітприлад», «Фотон», «Укркабель», «Оболонь», «Росинка», акціонерні товариства «Славутич», «Київ», «Дана», «Дарниця», «Лакма».

Серед закордонних вищих навчальних закладів, із кафедрами яких підтримують творчі зв'язки, найактивнішою є співпраця з Московським державним університетом ім. М. Ломоносова, університетом м. Констанц (Німеччина), Економічною академією у м. Катовіце (Польща).

Упродовж багатьох років кафедра співпрацювала з Вищою економічною школою у м. Братіслава (Словаччина). Ці взаємини здійснювали у формі обміну викладачами для стажування і читання лекцій, студентами – для проходження практики в період літніх канікул. Відбувалися науково-практичні конференції, здійснено чимало спільних публікацій. Зокрема, в 1976 році видано «Словацько-російський економічний словник для стажистів з країн РЕВ» (обсягом 17,3 друк, арк.) Від кафедри економіки праці у підготовці цього словника брав участь В. М. Данюк. Тісно й продуктивно кафедра співпрацює також із відділом організації праці й заробітної плати Київського авіаційного заводу, Центром наукової організації праці та управління Міністерства промисловості засобів зв'язку СРСР, Київським заводом верстатів-автоматів.